

UCZELNIANY ZESPÓŁ DS. ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

PYTANIA O JAKOŚĆ:

**GŁÓWNE OBSZARY DOSKONALENIA PROCESU KSZTAŁCENIA
W PWSZ W SKIERNIEWICACH NA ROK AKADEMICKI 2018/19**

Skierniewice, 18.06.2018 r.

WSTĘP:

Szanowni Państwo,

jednym z głównych celów funkcjonującego w PWSZ w Skierniewicach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest systematyczne doskonalenie rozwiązań i procedur funkcjonujących w Uczelni powiązanych z organizacją, przebiegiem i ewaluacją procesu dydaktycznego.

Aby było to możliwe, Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia po raz kolejny przekazuje na ręce Dziekanów Wydziałów, Dyrektorów Instytutów oraz innych osób odpowiedzialnych za przebieg oraz jakość procesu kształcenia, bazujący na obserwacjach własnych, ale także na wytycznych ekspertów PKA i dobrych praktykach wypracowanych przez inne ośrodki akademickie, zbiór wskazówek i rekomendacji, dotyczących kluczowych aspektów przebiegu procesu kształcenia studentów naszej Uczelni. Liczymy na to, że okaże się on użytecznym narzędziem w trakcie przygotowania się do tegorocznej autoanalizy jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach oraz do wprowadzania dalszych modyfikacji i udoskonaleń w kształcie i przebiegu procesu kształcenia. Szczegółowe kwestie (w formie otwartych i zamkniętych pytań do rozważenia), zostały podzielone na pięć obszarów tematycznych, z których część sygnalizowana była już w poprzedniej edycji rekomendacji Zespołu, zaś część pojawia się w tegorocznym opracowaniu po raz pierwszy i stanowi ich uzupełnienie o kwestie, które również warto byłoby uwzględnić w trakcie działań doskonalących. Niniejsze opracowanie zostanie przekazane wszystkim zainteresowanym w trakcie posiedzenia Senatu Uczelni oraz opublikowane na stronie internetowej Uczelni w zakładce „System Jakości Kształcenia”.

W najbliższym czasie planujemy również przekazanie do Działu Dydaktycznego i opublikowanie na stronie internetowej Uczelni zestawu dodatkowych wskazówek, dotyczących wypełniania kart przedmiotów (sylabusów), w odpowiedzi m.in. na zwiększającą się liczbę nauczycieli akademickich, którzy rozpoczynają lub w najbliższym czasie rozpoczną współpracę z naszą Uczelnią a także w odpowiedzi na potrzeby pozostałych wykładowców modyfikujących przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego programy prowadzonych przez siebie przedmiotów.

Z poważaniem

Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia
PWSZ w Skierniewicach

5 OBSZARÓW, NA KTÓRE WARTO ZWRÓCIĆ UWAGĘ W TRAKCIE DOSKONALENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA PROWADZONYM KIERUNKU

OBSZAR I. KONCEPCJA KSZTAŁCENIA NA KIERUNKU:

Dbając o ten obszar warto zwrócić szczególną uwagę na następujące kwestie:

- jaki jest **ogólny zamysł i cele prowadzenia kształcenia na danym kierunku studiów** w PWSZ w Skierniewicach (czemu służy kształcenie na danym kierunku)?
- **co jest wyróżnikiem kształcenia na danym kierunku w PWSZ w Skierniewicach?** Co zyskuje student wybierając ofertę naszej Uczelni?
- **czym koncepcja kształcenia na kierunku różni się od koncepcji realizowanych na innych kierunkach studiów** w PWSZ w Skierniewicach o zbliżonych celach i zakresie kształcenia (dlaczego student mógłby chcieć wybrać konkretnie ten kierunek studiów)?
- **do czego chcemy przygotować absolwentów danego kierunku w perspektywie ich dalszego funkcjonowania na rynku pracy?** Czy publikowana m.in. na stronie internetowej Uczelni sylwetka absolwenta kierunku jest aktualna i uwzględnia ww. kwestie?
- czy koncepcja i cele kształcenia na kierunku są **zgodne z założeniami wynikającymi z misji Uczelni i jej Strategii na lata 2017-20?**
- czy koncepcja kształcenia bierze pod uwagę **potrzeby i zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym Uczelni**, w szczególności: na lokalnym i regionalnym rynku pracy?
- w jaki sposób w proces doskonalenia koncepcji kształcenia są **angażowani interesariusze wewnętrzni** (w szczególności: studenci) **i zewnętrzni** (w szczególności: przedstawiciele rynku pracy)?

OBSZAR II. EFEKTY KSZTAŁCENIA, PLAN I PROGRAM STUDIÓW:

Dbając o ten obszar warto zwrócić szczególną uwagę na następujące kwestie:

- czy efekty kształcenia realizowane na kierunku są **zgodne z charakterystykami efektów dla właściwego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji** (www.kwalifikacje.gov.pl)?
- czy efekty kształcenia **ukierunkowane są** w pierwszej kolejności **na zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych** (w tym umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym), a także **kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy?** Czy plan i program studiów jest skonstruowany tak, aby **moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym były liczniejsze od modułów o charakterze ogólnym, teoretycznym, wprowadzającym?**

- czy modyfikacje programu **uwzględniają najnowsze osiągnięcia badawczo-rozwojowe** wykorzystywane w branżach powiązanych z prowadzonym kierunkiem oraz **zmieniające się realia i potrzeby rynku pracy**?
- czy **modyfikacje programu uwzględniają oczekiwania interesariuszy wewnętrznych** (w szczególności: studentów) **oraz zewnętrznych** (w szczególności: przedstawicieli rynku pracy)?
- **czy interesariusze zewnętrzni** (pracodawcy, praktycy prowadzący zajęcia, opiekunowie praktyk itp.) w jakiś sposób **współuczestniczą w weryfikowaniu efektów kształcenia osiągniętych przez studentów**?
- czy efekty kształcenia przypisane do poszczególnych przedmiotów są skonstruowane tak, by:
(1) istniała możliwość ich **realnego zdobywania przez studentów w ramach zajęć**,
(2) istniała możliwość **rzetelnego zweryfikowania stopnia ich osiągnięcia** (np. w formie konkretnych zadań, próbek działań studentów, projektów a nie np. wyłącznie testów sprawdzających wiedzę)?
- czy studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku mają możliwość realizacji **dokładnie tego samego programu i osiągnięcia dokładnie tych samych efektów kształcenia**?
- czy **forma, tematyka i metodyka prac etapowych, projektów zaliczeniowych, testów, prac pisemnych z otwartymi pytaniami, egzaminów oraz prac dyplomowych** jest zgodna z koncepcją kształcenia, efektami kształcenia i sprawdza umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów powiązanych z aktywnością zawodową?
- czy prace etapowe i prace dyplomowe są monitorowane na płaszczyźnie ich samodzielnego opracowywania przez studentów **zgodnie z zasadami uczelnianej polityki antyplagiatowej**?
- czy **treści programowe realizowane w trakcie przedmiotów są zgodne z zakładanymi dla kierunku efektami kształcenia** i są powiązane z aktualnymi **standardami aktywności zawodowych** w zawodach, profesjach i branżach powiązanych z danym kierunkiem?
- czy **dobór i różnorodność wykorzystywanych metod kształcenia** daje studentom możliwość rozwiązywania praktycznych problemów i działań powiązanych z aktywnością zawodową?
- czy **liczebność grup** w ramach poszczególnych typów zajęć dydaktycznych jest odpowiednia dla możliwości prowadzenia efektywnego kształcenia i osiągnięcia przez studentów właściwych efektów?
- czy **punkty ECTS** zdobywane w toku kształcenia przez studentów są przypisane we właściwy sposób?

- czy w przypadku konstruowania programów kształcenia (**szczególnie w przypadku kierunków „inżynierskich”, „nauczycielskich” i „medycznych”**) **spełnione są wszystkie kryteria wynikające z odrębnych przepisów**, precyzujących szczegółowe wymagania dla prowadzenia tego typu kierunków studiów?
- czy **praktyki zawodowe są traktowane jako integralny element programu studiów**, o kluczowym znaczeniu dla osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia i są realizowane zgodnie z przyjętymi w Uczelni procedurami?

OBSZAR III. ORIENTACJA NA POTRZEBY I OCZEKIWANIA STUDENTÓW:

Dbając o ten obszar warto zwrócić szczególną uwagę na następujące kwestie:

- czy studenci kierunku są rzetelnie informowani o:
 - **swoich prawach i obowiązkach** wynikających z podjęcia kształcenia na Uczelni,
 - **zasadach i warunkach studiowania** oraz **trybie realizacji konkretnych spraw powiązanych z przebiegiem kształcenia** (np. trybie realizacji obowiązkowych praktyk zawodowych),
 - **terminach dyżurów dydaktyków prowadzących poszczególne zajęcia**,
 - **roli i znaczeniu ankiety ewaluacyjnej wypełnianej po zakończeniu danych zajęć dydaktycznych**,
 - **zakresie wsparcia oferowanego przez Uczelnię, sposobach zapobiegania i reagowania na sytuacje konfliktowe, nieetyczne, niezgodne z prawem itp.?**
- czy **kształcenie na kierunku jest dostosowane do różnorodności studentów** i ich indywidualnych potrzeb, w tym potrzeb studentów niepełnosprawnych oraz stwarza możliwość realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia?
- czy zajęcia na kierunku **realizowane są we właściwych terminach określonych w rozkładzie zajęć?**
- czy studenci są **informowani z odpowiednim wyprzedzeniem o nieobecności danego wykładowcy i mają możliwość odrobienia zajęć w innym terminie** oraz o innych ważnych kwestiach związanych z przebiegiem kształcenia (np. terminy egzaminów i zaliczeń)?
- czy studenci **znają szczegółowe kryteria zaliczania i oceniania przez wykładowców poszczególnych przedmiotów i zdobywania powiązanych z nimi efektów kształcenia?**
- czy **zaliczenia cząstkowe są realizowane w trakcie semestru, a egzaminy końcowe w sesji egzaminacyjnej?**
- czy studenci kierunku są **angażowani w dodatkowe przedsięwzięcia, umożliwiające im rozwój i zdobywanie dodatkowej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych** (np. poprzez działalność w kołach naukowych, wolontariacie, samorządzie studenckim,

organizacji Festiwalu Nauki, uczestnictwo w dodatkowych szkoleniach, wyjazdach studyjnych etc.) pod opieką wyznaczonych nauczycieli akademickich?

- czy **warunki infrastrukturalne oraz stan zasobów edukacyjnych i bibliotecznych oferowane obecnie studentom kierunku** ułatwiają im osiągnięcie przypisanych do kierunku efektów kształcenia?
- czy **warunki infrastrukturalne prowadzonego kierunku studiów są monitorowane** pod kątem niezbędnych zmian, w tym: zapotrzebowania na sprzęt, oprogramowanie i wyposażenie pracowni?
- czy studenci mają możliwość **przynajmniej częściowego nabywania wiedzy, umiejętności oraz rozwijania kompetencji społecznych w środowisku pracy właściwym dla kierunku studiów** i (przynajmniej częściowego) weryfikowania uzyskiwanych przez siebie efektów kształcenia w tym środowisku (np. poprzez uczestnictwo przedstawicieli rynku pracy w procesie ich dyplomowania, ocenę efektów zdobywanych przez nich w trakcie praktyk zawodowych przez opiekunów praktyk w zakładzie pracy itp.)?
- czy **uczelniani opiekunowie praktyk są właściwie dobrani, angażują się w bieżące działania związane z opieką nad praktykantami, monitorują ich przebieg i rzetelnie weryfikują efekty kształcenia przypisane do obowiązkowych praktyk studenckich** (np. w formie egzaminu końcowego, mini-zadań, innych form sprawdzania i dokumentowania stopnia osiągnięcia przez studenta konkretnych umiejętności praktycznych)?
- czy w przypadku zmian uczelnianych opiekunów praktyk zawodowych we właściwy sposób stosowane są obowiązujące, aktualne **procedury związane z ich organizacją, a także dobre praktyki i wypracowane przez dotychczasowych opiekunów rozwiązania** ułatwiające czuwanie nad ich prawidłowym przebiegiem?

OBSZAR IV. KADRA DYDAKTYCZNA OBSŁUGUJĄCA PROCES KSZTAŁCENIA:

Dbając o ten obszar warto zwrócić szczególną uwagę na następujące kwestie:

- czy **liczba, kwalifikacje, dorobek naukowy i/lub doświadczenie zawodowe wykładowców** zdobywane poza uczelnią, w szczególności: nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (ale także innych osób prowadzących zajęcia na kierunku) **są zgodne z zasadami wynikającymi z Rozporządzenia MNiSW ws. warunków prowadzenia studiów?**
- czy na kierunku pracuje **kadra dydaktyczna posiadająca doświadczenie zawodowe w zakresach działalności zawodowej właściwych dla kierunku studiów, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla kierunku?**
- czy **kadra dydaktyczna kierunku podlega systematycznemu procesowi hospitacji?**

- czy kompetencje dydaktyczne kadry kierunku **umożliwiają stosowanie przez nią zróżnicowanych metod dydaktycznych, w szczególności: metod aktywnych, zorientowanych na angażowanie studentów** a nie ogranicza się do prowadzenia zajęć wyłącznie w oparciu o metodę podającą?
- czy kadra dydaktyczna kierunku aktywnie poszukuje **sposobów doskonalenia treści** (np. aktualizacja programu zajęć) i **formy prowadzonych zajęć** (np. poprzez wykorzystywanie innowacyjnych narzędzi dydaktycznych)?
- czy kadra dydaktyczna kierunku **systematycznie rozwija się i doskonali na płaszczyźnie naukowej i/lub zawodowej** poza uczelnią?
- czy zajęcia prowadzone na kierunku obsadzone są w sposób **zgodny z posiadanymi przez dydaktyków kwalifikacjami i kompetencjami**?
- czy nowo zatrudnieni wykładowcy są w prawidłowy sposób **wprowadzani w realizację swoich obowiązków dydaktycznych**?
- czy kadra dydaktyczna kierunku w prawidłowy sposób **gromadzi dokumentację związaną z osiąganiem przez studentów powiązanych z danym przedmiotem efektów kształcenia**?
- czy **ocena okresowa kadry dydaktycznej obejmuje wszystkich dydaktyków prowadzących zajęcia na kierunku i uwzględnienia wnioski z ewaluacji zajęć dokonywanej przez studentów**?

OBSZAR V. UMIĘDZYNARODOWIENIE PROCESU KSZTAŁCENIA:

Dbając o ten obszar warto zwrócić szczególną uwagę na następujące kwestie:

- czy **kształcenie na kierunku stwarza studentom warunki do jego umiędzynarodowienia** (np. poprzez uczestnictwo w programie *Erasmus+*, *Baltic University Programme* i in.)?
- czy oferta programowa kierunku uwzględnia **możliwość prowadzenia zajęć dydaktycznych w języku obcym**?
- czy kadra dydaktyczna uczestniczy w **międzynarodowych programach wymiany lub innych projektach międzynarodowych** (np. w ramach *Erasmus+*, *Baltic University Programme* i in.)?
- czy studenci mają możliwość uczestnictwa w innych niż wyżej wspomniane, **dodatkowych formach zdobywania i pogłębiania m.in. kompetencji językowych i międzykulturowych** (np. poprzez uczestnictwo w międzynarodowych wydarzeniach, konferencjach studenckich, dodatkowych kursach językowych, zajęciach z wykładowcami z uczelni partnerskich, zagranicznych wyjazdach studyjnych etc.)?